

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

географічний

(назва інституту / факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії; економічної географії та екологічного менеджменту; кафедра географії України та регіоналістики

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

Мирослав ЗАЯЧУК

“12” серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

Освітньо-професійна програма ОП «Географія»

Спеціальність 106 Географія

Галузь знань 10 Природничі науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Факультет географічний

Мова навчання українська

Чернівці - 2024

Робоча програма виробничої практики складена відповідно до освітньо-професійної програми Географія, 106 Географія, 10 Природничі науки

Розробники: Холявчук Д., доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, к.геогр.н, доц.,
Ковбінська Г., асистент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, к. геогр. н.,
Заблотовська Н., доцент кафедри географії України та регіоналістики, к. геогр. н., доц.
Чубрей О., професор кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, д.пед.н., професор

Гарант ОП

доцент кафедри фізичної географії,
геоморфології та палеогеографії

Дарія ХОЛЯВЧУК

затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

Протокол № 1 від “10” серпня 2024 року

Завідувач кафедри

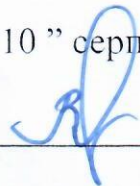

Богдан РІДУШ

затверджено на засіданні кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

Протокол № 1 від “10 ” серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Валерій РУДЕНКО

затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики

Протокол № 12/1 від “12 ” серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Іван КОСТАЩУК

Схвалено методичною радою географічного факультету

Протокол №1 від “ 12” серпня 2024 року

Голова методичної ради географічного факультету

Наталія АНДРУСЯК

ВСТУП

Виробнича практика є невід'ємною складовою частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 106 «Географія» і проводиться на третьому (п'ятий семестр) і четвертому (сьомий семестр) курсах загальним обсягом 9 кредитів ЄКТС. Виробнича практика для четвертого курсу є продовженням виробничої практики здобувачів третього курсу. Під час практики студенти закріплюють знання отриманні під час проходження виробничої практики на III курсі та укладають матеріали та дані для дослідження у межах кваліфікаційної роботи. Виробнича практика укладена відповідно до наскрізної програми практик. Вона спрямована на формування у здобувачі професійних компетентностей, умінь та навичок, необхідних для практичної реалізації знань, здобутих під час теоретичного навчання. Практика забезпечує інтеграцію навчального процесу з реальними умовами діяльності установ, підприємств і організацій, які займаються географічними, екологічними, природоресурсними, картографічними, геоінформаційними, туристично-рекреаційними та іншими видами досліджень.

У процесі проходження виробничої практики здобувачі знайомляться з основними напрямками роботи бази практики, опановують сучасні методи збору, аналізу та інтерпретації географічної інформації, вчать застосовувати методи польових та камеральних досліджень, використовувати геоінформаційні системи (ГІС), здійснювати аналіз просторових даних, укладати тематичні карти, схеми, звіти й аналітичні огляди.

Виробнича практика проводиться після опанування здобувачами базових дисциплін географічного циклу, що дає забезпечити цілісне розуміння об'єктів і процесів у географічній оболонці. Вона сприяє формуванню професійного світогляду, розвитку аналітичного мислення, екологічної свідомості, уміння працювати в колективі та відповідально ставитися до виконання професійних завдань.

Результати виробничої практики є важливим етапом підготовки здобувачі до майбутньої фахової діяльності та до виконання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

Метою виробничої практики є поглиблення, узагальнення та закріплення теоретичних знань студентів, здобутих у процесі вивчення навчальних дисциплін, а також формування практичних умінь і навичок, необхідних для виконання професійних функцій географа у науково-дослідній, виробничій, аналітичній, природоохоронній, туристичній чи освітній діяльності.

Практика має на меті забезпечити:

- розуміння студентами взаємозв'язку між теоретичними положеннями географії та їх практичним застосуванням у польових, камеральних і виробничих умовах;
- розвиток здатності самостійно планувати, організовувати та виконувати географічні дослідження;
- формування професійних компетентностей, передбачених стандартом вищої освіти за спеціальністю 106 «Географія»;
- підготовку студентів до подальшої навчальної, наукової та практичної діяльності, зокрема до виконання кваліфікаційної роботи;

виховання у студентів відповідального ставлення до природного середовища, професійної етики, культури наукових спостережень і точності у поданні результатів.

Основними завданнями виробничої практики студентів освітньо-професійної програми «Географія» є:

- ✓ Закріплення, поглиблення та систематизація теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисциплін природничо-географічного та суспільно-географічного циклів.
- ✓ Формування професійних умінь і навичок, необхідних для виконання типових функцій географа у сфері природокористування, геоекології, картографії, рекреації, регіонального аналізу та просторового планування.
- ✓ Ознайомлення зі структурою, напрямками діяльності та технологічними процесами установ, організацій і підприємств, що є базами практики (державні, науково-дослідні, природоохоронні, освітні, картографічні, туристичні тощо).
- ✓ Вивчення методів збору, оброблення та аналізу географічної інформації, у тому числі із застосуванням сучасних геоінформаційних систем (ГІС), дистанційного зондування Землі, статистичних і картографічних матеріалів.
- ✓ Відпрацювання практичних навичок проведення польових спостережень, камеральної обробки результатів, складання тематичних карт і аналітичних звітів.
- ✓ Ознайомлення з формами та видами звітної документації, що застосовуються в установах, де здійснюються географічні дослідження або реалізуються природоохоронні та просторово-аналітичні проекти.
- ✓ Формування досвіду застосування кількісних і якісних методів дослідження, просторового аналізу, оцінювання природних і соціально-економічних процесів, моделювання стану геосистем.
- ✓ Розвиток навичок самостійного прийняття рішень, аналітичного мислення, командної роботи, відповідальності за результати професійної діяльності.
- ✓ Збір, систематизація та аналіз матеріалів для підготовки кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та науково-дослідних проектів.
- ✓ Адаптація здобувачів до умов реальної професійної діяльності, ознайомлення з вимогами до робочого середовища географа, нормами трудової дисципліни та професійної етики.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ОП «ГЕОГРАФІЯ»

Загальні компетентності: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК10. Навички здійснення безпечної діяльності.

Фахові компетентності: ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів. ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах. ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання. ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у

відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати. ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності. ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОП «ГЕОГРАФІЯ»:

ПРН2. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

ПРН3. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПРН4. Аналізувати географічний потенціал території.

ПРН6. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.

ПРН7. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад географічної оболонки та її складових.

ПРН9. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ПРН10. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.

ПРН11. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки.

ПРН12. Працювати в колективах виконавців, у міждисциплінарних проектах зокрема, та проводити дослідження на відповідному рівні.

ПРН15. Читати і створювати географічні карти з використанням ГІС, використовувати їх у навчальній і практичній діяльності, наукових дослідженнях.

ПРН16. Встановлювати закономірності розміщення, руху, структури, територіальної організації населення та господарства, просторових процесів та форм організації життя людей на глобальному, регіональному та національному рівнях.

ПРН17. Оцінювати роль і місце України у сучасному світі, аналізувати і пояснювати особливості просторової організації природи, населення і господарства України.

ПРН18. Синтезувати та застосовувати знання теоретичних основ географічних наук для моніторингу і оцінки природних умов, розвитку економіки, населення та соціальної сфери країн та, України зокрема.

ПРН19. Інтерпретувати географічні процеси та явища для подальшого прогнозування особливостей співпраці країн на глобальному та регіональному рівнях та сталого розвитку.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Визначення бази практики відбувається за вільним вибором добувача освіти, але не пізніше ніж за 14 днів до початку практики. Якщо бажаної бази практики у переліку рекомендованих немає, то здобувач має право звернутися до Гаранта ОПП за сприянням щодо укладання такого договору, для подальшої співпраці (за згодою сторін).

Базами практик для студентів ОПП 106 Географія є: кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, Навчально-наукова геофізична обсерваторія географічного факультету Чернівецького національного

університету імені Юрія Федьковича, Навчально-наукова лабораторія палеогеографічних досліджень Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Головне управління статистики у Чернівецькій області, Чернівецька філія ПрАТ «Геотехнічний інститут», Басейнове управління водних ресурсів річок Прут та Сірет, Природничий музей Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кафедра економічної географії та екологічного менеджменту, кафедра географії України та регіоналістики. Окрім того базами практик можуть бути:

- обласні управління екобезпеки та природних ресурсів;
- територіально-структурні підрозділи профільних міністерств ;
- національні природні парки, природні та біосферні заповідники ;
- обласні управління статистики;
- обласні Державні архіви;
- територіальні громади.

Перелік можливих баз практики постійно розширюється і оприлюднюється на офіційному сайті факультету та випускових кафедр.

Інформаційний обсяг практики.

Проходження виробничої практики студентами відбувається у кілька етапів:

1. Підготовчо-консультаційний – ознайомлення з програмою, метою, завданнями практики; визначення методичних підходів та прийомів дослідження конкретного географічного чи господарського об'єкта; аналіз рекомендованої (спеціальної, наукової, методичної та ін.) літератури для підготовки дослідження; підбір додаткових картографічних матеріалів, словників, довідників тощо.

2. Практичний – безпосереднє проходження студентом виробничої практики під контролем керівника практики від бази практики; виконання індивідуальних завдань та зазначених функціональних обов'язків на місцях проходження практики; вивчення економіко-статистичної, картографічної інформації про географічний об'єкт або підприємство, її аналіз, обробка та класифікація.

3. Камеральний – обробка, аналіз та узагальнення зібраних матеріалів і аналітичних даних; оформлення індивідуального звіту з виробничої практики, який обов'язково повинен містити розширений географічний аналіз досліджуваного об'єкта.

Студенти-практиканти під час проходження практики виконують індивідуальні завдання, що їх визначає керівник практики від університету або керівник практики від виробництва з метою формування умінь та навичок самостійного розв'язання конкретних виробничих, наукових або організаційних завдань.

У процесі проходження виробничої практики студенти можуть здійснювати виробничі екскурсії; повинні обов'язково відвідувати заняття (лекції, семінари, практичні роботи), що проводяться на базі практики з метою підвищення кваліфікації працівників та для розкриття студентом перспективи подальшого розвитку спеціальності та його фахових можливостей.

Основою контролю виробничої практики студентів є програма і календарний план виконання робіт, викладені в індивідуальних щоденниках

виробничої практики, які є звітним документом. Виконання програми практики контролюється науковим керівником. Крім того, роботу студента контролює керівник від виробничої організації.

Основною формою контролю є звіт про виробничу практику, який захищає студент на засіданні кафедри. У звіті звертається увага на: письмову характеристику компонентів природи і ландшафтних комплексів; зміст і достовірність попередніх наукових результатів; навички і вміння давати польовий опис і визначити специфічні риси ландшафтних комплексів певного рангу (фації, урочища), їх господарської оцінки; вміння проводити ландшафтне апробування дослідженої території; вміння оформляти бланки польового опису ландшафтних комплексів.

Студенти, які проходять виробничу практику в відомчих організаціях, виконують всі вимоги, які пред'являються відповідними проектними і виробничими організаціями. Крім виконання програмних завдань, студент веде щоденник, в якому фіксуються всі спостереження, які пов'язані з комплексним фізико-географічним дослідженням, з тематикою роботи, затвердженою кафедрою.

Вимоги до звіту. Звіт про практику подається на кафедру в зазначений термін. У звіті необхідно викласти такі відомості: назва організації, в якій студент проходив практику, керівника польових робіт; дата проходження практики і район робіт; ціль, програма і організація робіт; площа і масштаб досліджень; перелік виконання студентом робіт; попередні наукові результати робіт; практичні результати робіт; короткий фізико-географічний опис району; позитивні і негативні моменти практики.

Звіт носить попередній характер. До нього додаються власні польові журнали і матеріали, зібрані для курсової роботи, копії робочих картографічних і графічних матеріалів, профілі, схеми, карти, фотографії, бланки польового опису ландшафтних комплексів, геологічних розрізів.

Звіт і польові матеріали розглядаються на засіданні кафедри. Комісія виставляє диференційовану оцінку з практики, яка враховується нарівні з іншими оцінками. Враховується відгук з бази практики, що міститься в щоденнику звіту.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тематика індивідуальних завдань формується відповідно до специфіки виробничої практики і зацікавленості установи-базы практики у проведенні досліджень та виконанні робіт географічного напрямку. Індивідуальні завдання мають характер наукового дослідження. Найбільш типовими індивідуальними завданнями, зміст яких конкретизується й уточнюється під час проходження, можуть бути:

- обробка конкретних статистичних показників та даних, наукових та інформаційних джерел;
- складання доповідей, пояснювальних записок, рефератів, комплексних соціально-економічних та економічних характеристик або паспорта регіону чи конкретного об'єкта;
- складання та оформлення графіків, діаграм, картографічних моделей за допомогою комп'ютерного забезпечення;

- соціально-економічний і просторовий аналіз процесів господарювання та їх взаємодії з навколишнім середовищем;
- складання звітних документів господарських та адміністративних організацій;
- збір статистичних і картографічних матеріалів, що характеризують краєзнавчі, природні та соціально-економічні особливості території, що вивчається, тощо.

ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

На підготовчому етапі керівник практики під час настановної конференції обов'язково проводить зі студентами інструктаж з охорони праці і техніки безпеки. Керівник практики протягом всього терміну проходження студентами виробничої практики контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту та проводить відповідні інструктажі з охорони праці та техніки безпеки.

Загальні вимоги безпеки під час виробничої практики:

- Студент-практикант повинен виконувати тільки ті види робіт, які передбачені згідно з програмою практики.
- У разі притягнення студента-практиканта до робіт, які не передбачені програмою практики, йому слід негайно доповісти безпосередньому керівнику виробничої практики. Під час проходження виробничої практики заборонено:
  - Порущувати правила внутрішнього трудового розпорядку бази практики, зокрема запізнюватись.

Пропускати або не проводити визначені передбачені програмою види робіт.

Залишати робоче місце без дозволу куратора від бази практики. Відволікати від роботи відповідальних працівників, які його оточують, заважати реалізації їх прямих функцій.

- При встановленні порушень вимог охорони праці в приміщенні для занять, розпочинати чи продовжувати роботу до усунення небезпеки, яка загрожує життю та здоров'ю, обов'язково повідомити про це керівника установи чи підприємства.

- При виникненні несправностей обладнання та приладів негайно повідомити керівника закладу чи відповідального фахівця та припинити роботу до усунення недоліків. Забороняється виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці. Ремонт обладнання та приладів виконується спеціально підготовленим персоналом навчального закладу (електромонтером, слюсарем, електромеханіком).

Під час проходження виробничої практики в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування навчального закладу студент-практикант зобов'язаний дбати про особисту безпеку і здоров'я оточуючих людей

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

По завершенні виробничої практики студент подає керівнику від університету щоденник практики, підписаний керівником практики від підприємства та завірений на підприємстві печаткою. Основна форма контролю – щоденник практики, у якому наведено всі види робіт, виконаних практикантом, час, на них витрачений, основні результати цих робіт. Письмовий звіт

розглядається як кінцевий результат виробничої практики, готується до захисту і належним чином оформлюється

Характеристика з місця проходження виробничої практики повинна містити загальну оцінку практиканта. У характеристиці зазначається перелік робіт, які виконувалися протягом практики, дається характеристика ставлення практиканта до виконання доручень та обов'язків, зазначається здатність до самостійної роботи. Характеристика підписується керівником підприємства, на якому студент проходив виробничу практику, та завіряється печаткою підприємства.

У звіті мають бути зазначені виробничі навички, вміння, компетентності, набуті студентом під час даної виробничої практики. характеристикою керівника практики від організації)

Підсумковий контроль здійснюється комісією, яку призначає завідувач кафедри. До складу комісії можуть входити відповідальні особи від факультету, керівники практики від випускових кафедр, керівники практики від баз практики. Комісія може заслуховувати звіт про проходження практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження, або на кафедрі протягом перших п'яти днів після її завершення.

Порядок оформлення звіту

Проходження виробничої практики завершується підготовкою та захистом звіту про практику. Матеріали до звіту готуються щоденно, а його безпосереднє оформлення здійснюється протягом останнього тижня практики. Типова структура звіту:

- титульна сторінка (додаток А);
- зміст;
- загальна інформація про організацію – базу проходження практики;
- інформація про функції, структуру та організацію роботи структурного підрозділу (відділу), де безпосередньо відбувалась практика;
- опис виконання практики згідно з календарним планом;
- формулювання індивідуального завдання;
- матеріали та методи досліджень, що застосовувалися під час практики;
- головні результати, отримані під час практики;
- результати виконання додаткових завдань;
- пропозиції щодо покращання проведення практики;
- загальні висновки;
- особисті враження від практики;
- додатки.

Оформлення звіту здійснюється за допомогою Word за такими параметрами: шрифт – Times New Roman, 14, інтервал – 1,5, поля з усіх сторін – по 2 см, нумерація сторінок – наскрізна у верхньому правому куті. Титульний аркуш вважати першою сторінкою.

Додатки, таблиці, рисунки є основною і обов'язковою складовою Звіту. Одна з головних вимог до графічного матеріалу – це наочний та зв'язок з текстом.

Звіт за виробничу практику подається кожним студентом у письмовому вигляді разом із щоденником практики і характеристикою з місця проходження практики. Змістовно звіт складається з рубрик, які відповідають завданням практики відповідно місцю її проходження. У кожній частині звіту студент

повинен продемонструвати здібності до аналітичного осмислення, інтеграції теоретичних знань та практичного досвіду, узагальнень, висновків та рекомендацій.

Захист звіту відбувається у формі виступів, презентацій своїх аналітичних матеріалів на засіданні випускових кафедр. Приймається рішення щодо якості, повноти зібраних матеріалів, успішності захисту роботи.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Для оцінювання результатів виробничої практики використовуються такі методи:

- спостереження за студентами та аналіз якості окремих видів їхньої роботи(виробнича діяльність і навчально-дослідна робота);
- бесіди з керівниками практики від підприємства, під керівництвом яких працювали студенти;
- самооцінка студентами ступеня своєї підготовленості до професійної діяльності;
- аналіз документації студентів (детальний звіт, повністю оформлений щоденник, підготовлені під час практики матеріали).

Без надання вищевказаних звітів студент до захисту практики не допускається і одержує оцінку «незараховано».

Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільній відгук на базі практики або незадовільну оцінку при її захисті направляється на практику вдруге в період канікул або відраховується з навчального закладу.

Оцінка виставляється з урахуванням поточної роботи студента під час проходження практики й у результаті оцінювання документів, зданих після проходження практики на кафедрі та захисту на підсумковій конференції.

Оцінювання результатів практики студентів здійснюється за такими критеріями:

1. Правильність оформлення щоденника практики – 10 б.
2. Відгук керівника практики від вузу – 10 б.
3. Відгук керівника практики від підприємства 10 б.
4. Зміст і оформлення звіту практики, його захист на звітній конференції – 20 б.
5. Виконання визначених у програмі завдань практики – 50 б.

Оцінювання результативності проходження здобувача практики здійснюється за 100-бальною системою.

Критерії оцінювання

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінювання в системі ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	A	5 (відмінно) зараховано	Здобувач виконав поставлені перед ним завдання. Знання про досліджувану установу, регіон та предмет дослідження виходять за межі підручників і навчальних посібників та мають науковий й інноваційний зміст. Знання використовуються вільно. Розповідь логічна, послідовна; мова правильна і виразна. Виражена самостійність та творчість мислення, наведені прикладів з практики.

			Відсутні пропуски і наявний повний комплект документів. Подано звіт, який оформлений згідно з чинними вимогами. Здобувач здатен попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії, самостійно знаходити і усувати помилки.
80-89	B	4 (добре) зараховано	Здобувач виконав поставлені перед ним завдання. Знання про досліджувану підприємство та предмет дослідження достатньо хороші. Знання використовуються вільно. Наявні неістотні упущення у відповіді. Здобувач самостійно виправляє помилки й неточності з певною допомогою викладача. В достатній кількості представлені документи практики. Здобувач був присутній на усіх етапах практики. Самостійно використовує теорію у своїй діяльності. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії, самостійно знаходити і усувати помилки.
70-79	C	4 (добре) зараховано	Здобувач виконав поставлені перед ним завдання. Знання про досліджувану установу достатні. Знання використовуються вільно. Наявні неістотні упущення у відповіді. Здобувач самостійно виправляє помилки й неточності з певною допомогою викладача. В достатній кількості представлені документи практики. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії, самостійно знаходити і усувати помилки.
60-69	D	3 (задовільно) зараховано	Здобувач виконав поставлені перед ним завдання. Знання посередні. У відповіді наявна значна кількість помилок, при неповному висвітленні питання, нечіткому поясненні. Відповідь нелогічна, непослідовна, представлено недостатній обсяг опрацьованих фондових документів або звіт оформлено без дотримання існуючих норм та правил. Здобувач здатний попереджувати помилкові дії.
50-59	E	3 (задовільно) зараховано	Здобувач виконав поставлені перед ним завдання. Знання посередні. При відповідях простежується велика кількість помилок, та нечітке пояснення. Відповідь нелогічна, непослідовна, представлено недостатній обсяг опрацьованих фондових документів або звіт оформлено без дотримання існуючих норм та правил.
35-49	FХ	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання не зараховано	Здобувач не виконав більшість завдань, не може пояснити основних понять, категорій. Відсутнє розуміння основних понять, уникнення захисту матеріалів практики або повна невідповідність суті відповіді студента

			змістові поставленого запитання.
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання	Здобувач не виконав поставлених перед ним завдань, знання не продемонстровані.

ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

При впровадженні дистанційного навчання, запровадженим відповідним наказом ректора по Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, виробнича практика відбувається дистанційно, відповідно проекту про технологію електронного навчання в Чернівецькому національному університеті та додатку до «Положення про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» у частині проведення поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання» (<https://drive.google.com/file/d/1ChIo3Qnw3jsPcFZsbS-7gGv4m3hJ6HbA/view>).

Проходження практики в умовах дистанційного навчання здійснюється відповідно до мети та завдань практики і реалізується відповідно до етапів проходження практики

Дистанційна комунікація здійснюється через засоби зв'язку: електронну пошту, месенджери (Viber,), відеоконференції (Google Meet), форуми, чати тощо.

Під час проходження практики дистанційно студент зобов'язаний виходити в он-лайн зв'язок відповідно до запланованих відео конференцій керівником практики (лінк на відео конференцію надходить на електронну корпоративну пошту) та виконувати в повному обсязі завдання передбачені основними етапами практики.

За 1-2 дні до захисту практики, студент має надіслати для перевірки в електронному форматі звіт про проходження практики (який потім роздруковується і зберігається на кафедрі) для перевірки керівнику.

Захист практики відбувається на підсумковій відеоконференції (Google Meet). Для доповіді надається до 10-ти хвилин, після доповіді студент відповідає на питання, що стосуються проходження практики

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Буковинськими Карпатами та Передгір'ям : путівник наукової екскурсії конференції «Еволюція та антропогенізація ландшафтів передгірських та гірських територій» (31 травня – 2 червня 2012 р.) / О. В. Киналь, М. М. Проскурняк, Б. Т. Рідуш, П. І. Чернега ; за ред. В. П. Круля. Чернівці : Букрек, 2012. 32 с. Режим доступу: <https://terra.chnu.edu.ua/bukovynski-karpaty-relyef-i-klimat-putivnyk/>

2. Буковинські Карпати : рельєф і клімат : путівник / Д. Холявчук, Я. Поп'юк, У. Костюк, І. Годзінська // Рельєф і клімат : матеріали II Міжнар. конф. (26–28 вересня 2018 р.). 2018. С. 111–134.

3. Від Черну до Хотина : ретроспективна географія Буковинсько-Бессарабського Придністер'я : путівник польової екскурсії наукового семінару «Історична географія в Україні», м. Чернівці, 21–22 вересня 2023 р. / Б. Рідуш, С. Кирилюк, О. Киналь ; за ред. В. П. Круля. Чернівці, 2023. Режим доступу: <https://terra.chnu.edu.ua/vid-chernu-do-hotyna-retrospektyvna-geografiya-bukovynsko-besarabskogo-prydnisterya/>
4. Географічна енциклопедія України : в 3 т. / за ред. О. Маринича. Київ : УРЕ ім. М. Бажана, 1989–1993.
5. Гродзинський М. Д. Основи ландшафтної екології : підручник. Київ : Знання, 2014.
6. Гуцуляк В. М. Ландшафтна екологія : геохімічний аспект : навч. посіб. Чернівці : Рута, 2002. 272 с.
7. Гуцуляк В. М. Ландшафтознавство : теорія і практика : навч. посіб. Чернівці : Наші книги, 2009. 312 с.
8. Денисик Г. І. Антропогенні ландшафти Правобережної України : монографія. Вінниця : Арбат, 2009. 292 с.
9. Денисик Г. І. Лісополе України. Вінниця : Тезис, 2001. 284 с.
10. Екологічні проблеми Буковини / за ред. В. П. Коржика. Чернівці : Зелена Буковина, 2002. 168 с.
11. Загальногеографічна міжзональна практика : навч.-метод. посіб. / уклад. С. Ф. Благодир, О. І. Вісьтак, Я. Є. Івах та ін. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 70 с.
12. Загальногеографічна практика : організація, методи й маршрути : метод. реком. / уклад. Д. І. Холявчук, М. М. Проскурняк. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2017. 76 с.
13. Історико-географічні об'єкти Буковинсько-Бессарабського Придністер'я : путівник польової екскурсії конференції «Історична географія та історія географії» (10 жовтня 2009 р.) / Б. Т. Рідуш, О. В. Киналь, В. П. Круль, В. П. Коржик, С. М. Кирилюк. Чернівці, 2009. 16 с.
14. Карпатський біосферний заповідник. Офіційна сторінка [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://cbr.nature.org.ua/rec_u.htm
15. Карпатський національний природний парк. Загальні відомості [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.yaremcha.com.ua/knpp.html>
16. Киналь О., Крогулець Е. Гідрокліматичні особливості зволоження територій. Кам'янець-Подільський : ПП Мошинський В. С., 2009. 108 с.
17. Киналь О., Крогулець Е., Грузинський Т. Моделювання природних систем. Агрокліматичні властивості території Чернівецької області в аспекті регіональних змін клімату на початку ХХІ століття. Варшава ; Кам'янець-Подільський : ПП Мошинський В. С., 2011. Т. 1. 156 с.
18. Клімат України / за ред. В. М. Ліпінського. Київ : Вид-во Раєвського, 2003. 343 с.
19. Коржик В. П. Буковина для всіх. Маршрутами екотуризму : довідник-путівник. Чернівці : Зелена Буковина, 2002. 122 с.
20. Круглов І. Трансдисциплінарна геоecологія : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 292 с.

21. Літня польова ґрунтознавчо-біогеографічна практика: навчально-методичний посібник / Аріон О.В., Удовиченко В.В. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 176 с.
22. Лозинський В. В.. Топографічна практика. Навчально-методичний посібник. Львів, 2013. 104 с.
23. Польова практика з геології : методичні вказівки [студ. географ. ф-ту] / Вовк О. П., Десятник В., Володимирович., Курепа Я. С. Сергійович. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2024, 55 с.
24. Природа Чернівецької області / за ред. К. І. Геренчука. Львів : Вища шк., 1978. 158 с.
25. Самойленко В. М., Діброва І. О. Природничо-географічне моделювання : підручник. Київ : Ніка-Центр, 2019.
26. Середнє Придністров'я / наук. ред. Г. І. Денисик. Вінниця : Теза, 2007. 431 с.
27. Холявчук Д. І. Регіональна кліматологія : навч. посіб. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 168 с.